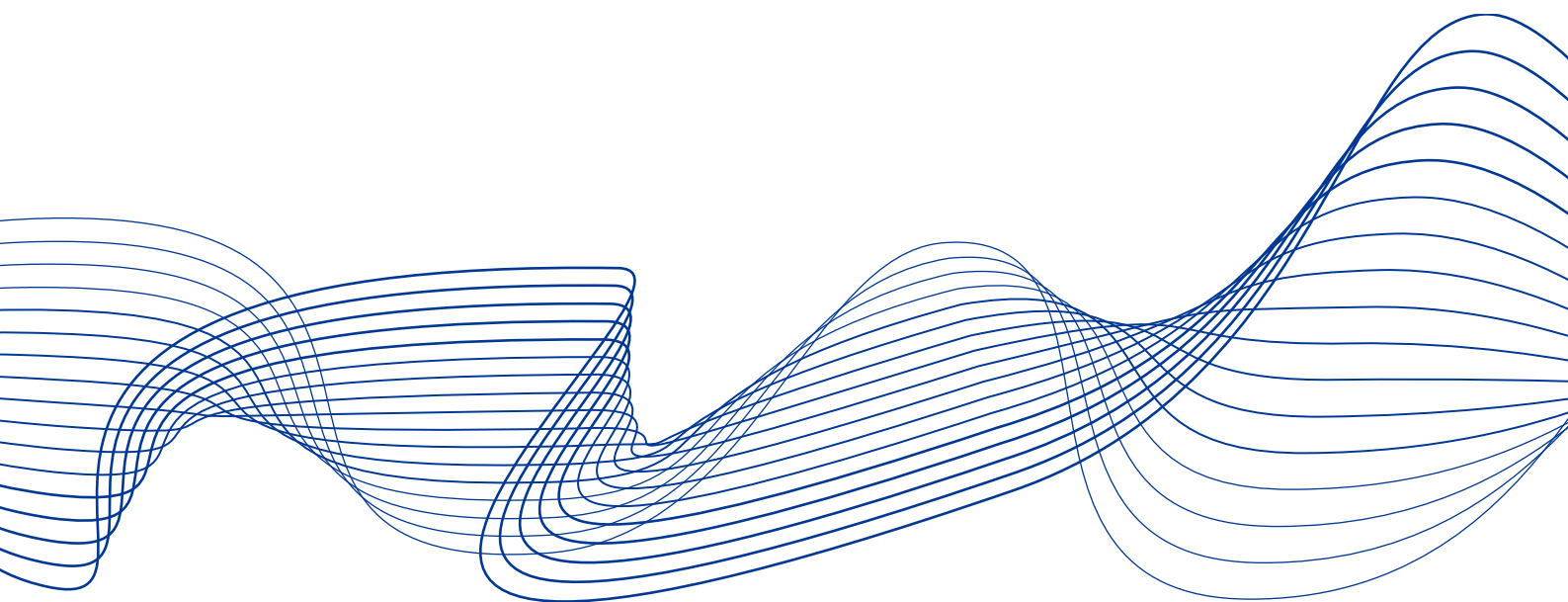

Gada pārskats

2017

ESRK
Eiropas Sistēmisko risku kolēģija
Eiropas Finanšu uzraudzības sistēma

Saturs

Priekšvārds	2
Kopsavilkums	3

Priekšvārds

Mario Draghi (Mario Draghi)
Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas
priekšsēdētājs

Eiropas Sistēmisko risku kolēģijas (ESRK) septītais gada pārskats aptver laikposmu no 2017. gada 1. aprīļa līdz 2018. gada 31. martam. Pārskata periodā ESRK turpināja rūpīgi monitorēt sistēmisko risku avotus Eiropas finanšu sistēmā un tautsaimniecībā un identificēja četrus galvenos riskus, kas apdraud finanšu stabilitāti Eiropas Savienībā (ES). Šā darba ietvaros ESRK analizēja norises komerciālo nekustamo īpašumu un nebanku finanšu sektorā.

Runājot par komerciālo nekustamo īpašumu tirgu, pēc tam, kad tika publicēts ESRK ieteikums par atliktu datu nepilnību novēršanu, tika veikts pētījums par iespējamiem jauniem datu avotiem. Turklāt ESRK apsekoja fizisko komercīpašumu datu pieejamību.

Pārskata periodā ESRK arī turpināja nebanku finanšu sektora risku monitorēšanas ietvara izstrādi, kas ietvēra arī *EU Shadow Banking Monitor* ("ES paralēlo banku pārraugs") otrā izdevuma publicēšanu. Turklāt ESRK savā risku panelī publicēja jaunus centrālo darījuma partneru un apdrošināšanas sabiedrību rādītājus.

Apzinoties potenciālos kibernetiskās drošības draudus, pēc ESRK iniciatīvas tika izveidota Eiropas Sistēmiskās kibernetiskās drošības grupa, lai dotu tās dalībniekiem iespēju pārrunāt esošās politikas nostādnes un izplatītu jaunāko informāciju par starptautiskajām iniciatīvām.

Turklāt ESRK turpināja veicināt makroprudenciālās uzraudzības politikas diskusijas, rīkojot vairākas konferences un darbseminārus. Konkrētāk, 2017. gada septembrī notika ESRK otrā gadskārtējā konference, kas ietvēra politikas paneļdiskusijas par makroprudenciālā regulējuma juridiskajiem aspektiem un makroprudenciālās politikas īstenošanu ārpus banku sektora robežām. Vairākas sesijas bija veltītas arī ES banku sektora problēmām un nākotnei, ienākumus nenesošo kredītu jautājuma risināšanai ES banku sektorā un risku monitorēšanai paralēlo banku sistēmā.

Visbeidzot, es vēlētos sirsnīgi pateikties Vitoram Konstansiu (*Vitor Constâncio*), kurš līdz 2018. gada maijam pildīja Eiropas Centrālās bankas viceprezidenta pienākumus, par atbalstu, ko viņš sniedzis ESRK no tās dibināšanas brīža, darbojoties kā Valdes un Koordinācijas komitejas loceklis.

Kopsavilkums

Pārskata perioda laikā ESRK identificēja četrus svarīgākos ES finanšu sektora stabilitātes būtiskos apdraudējumus. Tie ir šādi: 1) riska prēmiju pārcenošana globālajos finanšu tirgos; 2) banku, apdrošināšanas sabiedrību un pensiju shēmu ilgstoši vājais bilanču stāvoklis; 3) parāda atmaksājamības problēmas valsts, uzņēmumu un mājsaimniecību sektorā un 4) nebanku finanšu sektora ievainojamība un nelabvēlīgās ietekmes izplatīšanās uz finanšu sistēmu kopumā. Kā uzsvērts divos iepriekšējos gada pārskatos, par īpaši būtisku finanšu stabilitātes risku tiek uzskatīts pasaules riska prēmiju dinamikas krass apvērsums. Salīdzinājumā ar 2016. gada novērtējumu ar banku, apdrošināšanas sabiedrību un pensiju shēmu vājo bilanču stāvokli saistītā riska būtiskums samazināts par vienu pakāpi – no augsta riska kategorijas uz vidēji augsta riska kategoriju. Turklāt tika novērtēts, ka risks, ko rada parāda atmaksājamības problēmas valsts, uzņēmumu un mājsaimniecību sektorā, ir par vienu pakāpi būtiskāks un ierindojams vidēji augsta riska kategorijā.

Iepriekšminētie ES finanšu sektora sistēmiskie riski tika izmantoti par pamatu nelabvēlīgajam makrofinansiālajam scenārijam, kuru ESRK sagatavoja Eiropas Banku iestādei (EBI) 2018. gada ES mēroga stresa testa vajadzībām. Šie riski atspoguļojās arī nelabvēlīgajos scenārijos, kas tika sagatavoti Eiropas Apdrošināšanas un aroda pensiju iestādei 2018. gada apdrošināšanas sektora stresa testa vajadzībām. Stākāku informāciju par šiem scenārijiem sk. šajā gada pārskatā.

ESRK 2017. gadā grozīja savstarpējās atzīšanas regulējumu, lai turpmāk harmonizētu būtiskuma robežvērtību piemērošanu saskaņā ar *de minimis* principu. Jaunais regulējums nosaka prasību, lai dalībvalsts, kas aktivizē politikas pasākumu, pieprasot pasākuma savstarpēju atzīšanu, ierosinātu iestādes līmeņa maksimālo būtiskuma robežvērtību un ESRK apstiprinātu ierosinātās robežvērtības atbilstību vai neatbilstību.

Turklāt ESRK publicēja ieteikumu, kas vērsts uz sistēmiskajiem riskiem saistībā ar likviditātes neatbilstībām un sviras finansējuma izmantošanu ieguldījumu fondos. Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādei (EVTI) un Eiropas Komisijai adresētajā ieteikumā aplūkoti likviditātes pārvaldības rīki, uzraudzības pārraudzības un likviditātes stresa testēšanas prakse, kā arī pārskatu sniegšanas uzlabošana un esošo sviras ierobežošanas pilnvaru darbības nodrošināšana.

Turpinot centienus tālāk izstrādāt banku darbības makroprudenciālo ietvaru, ESRK publicēja ziņojumu, kurā analizēta 9. starptautiskā finanšu pārskatu standarta (SFPS) ietekme uz finanšu stabilitāti. Ziņojumā secināts, ka kopumā salīdzinājumā ar 39. starptautisko grāmatvedības standartu 9. SFPS nozīmē būtisku uzlabojumu un gaidāms, ka tas dos ievērojamu labumu no finanšu stabilitātes viedokļa. Tas ietver augstāku caurredzamības līmeni un savlaicīgāku un stingrāku kredītu zaudējumu atzīšanu. Vienlaikus ziņojumā izgaismoti vairāki jautājumi, kuri būs jāanalizē, veicot 9. SFPS pārskatīšanu pēc tā ieviešanas, t.sk. 9. SFPS ietvertā paredzamo kredītu zaudējumu modeļa cikliskā tendence un tā ietekme uz banku rīcību. ESRK arī publicēja ziņojumu par ienākumus nenesošu kredītu (INK) problēmas risināšanu Eiropā, kurā aplūkoti konkrēti politikas priekšlikumi, kas papildina citas ES un euro zonas līmeņa iniciatīvas. Devums banku darbības makroprudenciālā ietvara izstrādē bija arī Eiropas Komisijai sniegtais ESRK atzinums par makroprudenciālajām strukturālajām drošības rezervēm. Tajā ierosinātas vairākas pārmaiņas, proti, būtiski palielināt citu sistēmiski nozīmīgu iestāžu drošības rezervju augšējo robežu, uzlabot sistēmisko risku rezervi, lai aptvertu konkrētus strukturālo neciklisko sistēmisko risku avotus, un ieviest pārmaiņas strukturālo drošības rezervju procesuālajā ietvarā.

Saistībā ar makroprudenciālās uzraudzības politikas regulējuma izstrādi attiecībā uz jomām ārpus banku sektora ESRK piedalījies regulējuma pārskatīšanā un Eiropas līmeņa apspriešanās. Eiropas tirgus infrastruktūras regulas pārskatīšanas kontekstā ESRK publicēja ziņojumu, kura mērķis bija turpmāk uzlabot esošā regulējuma efektivitāti un caurredzamību. Centrālo darījuma partneru jomā ESRK piedalījās EVTI apspriešanās saistībā ar pamatnostādņu projektu par maržu pretcikliškuma pasākumiem centrālajiem darījuma partneriem. ESRK arī identificēja jomas, kurās būtu jāpilnveido tiesību aktu priekšlikumi attiecībā uz atvēršanas un noregulējuma sistēmu centrālajiem darījuma partneriem, lai labāk novērstu makroprudenciālās bažas. Attiecībā uz makroprudenciālajiem apsvērumiem saistībā ar apdrošināšanas sektoru ESRK identificēja jomas, kurās būtu iespējams uzlabot sistēmu Maksātspēja II, un iestājās par harmonizēta apdrošināšanas sektora atvēršanas un noregulējuma režīma izstrādi visā ES.

Dalībvalstīs apstiprināto makroprudenciālo pasākumu skaits salīdzinājumā ar 2016. gadu saglabājās stabils. 2017. un 2016. gads ir labāk salīdzināmi nekā iepriekšējie gadi, jo gandrīz visās dalībvalstīs šajā periodā bija pieejami visi Kapitāla prasību direktīvas IV/Kapitāla prasību regulas makroprudenciālo rīku kopuma elementi. Vairums dalībvalstu 2017. gadā veica makroprudenciālās uzraudzības darbības. Lielākā daļa pasākumu ietvēra stingrāku prasību noteikšanu, lai risinātu ciklisko risku jautājumu, visbiežāk izmantojot aizdevuma attiecības pret nodrošinājumu limitu un precikliskās kapitāla rezerves. Taču bieži tika izmantotas arī sistēmiskā riska rezerves.

ESRK turpināja izvērtēt, kā notikusi tās ieteikumu ieviešana. Pārskata periodā ESRK turpināja vai pabeidza piecu ieteikumu novērtējumu. Novērtējot atbilstību EBI adresētajam ESRK ieteikumam par kredītiestāžu finansējumu, tika atzīts, ka panākta pilnīga atbilstība. Pašlaik tiek vērtēts ESRK ieteikums par naudas tirgus fondiem, kā arī ieteikums par norādījumiem preciklisko kapitāla rezervju normas noteikšanai un ieteikums par makrouzraudzības politikas pasākumu pārrobežu ietekmes novērtēšanu un brīvprātīgu savstarpēju atzīšanu. Visbeidzot, tika novērtēti ESRK ieteikuma par preciklisko rezervju normu, kas attiecas uz riska darījumiem trešās valstīs (ārpus Eiropas Ekonomikas zonas esošajās valstīs), atzīšanu un noteikšanu daži elementi.

Lai veicinātu diskusijas un turpmāk attīstītu konceptuālo domāšanu par makroprudenciālās politikas jautājumiem, 2017. gada septembrī notika ESRK otrā gadskārtējā konference. Politikas paneļdiskusiju uzmanības lokā bija makroprudenciālā regulējuma juridiskās perspektīvas un makroprudenciālās politikas īstenošana ārpus banku sektora robežām. Vairākas sesijas bija veltītas ES banku sektora problēmām un nākotnei, INK jautājuma risināšanai ES banku sektorā un risku monitorēšanai paralēlo banku sistēmā.

Izdevēja ziņas

© Eiropas Sistēmisko risku kolēģija, 2018

Pasta adrese: 60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis: +49 69 1344 0
Interneta vietne: www.esrb.europa.eu

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

Šajā pārskatā iekļautie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 31. martā. Terminu un saīsinājumu skaidrojumu sk. **ESRK terminu vārdnīcā**.

ISSN 1977-5180 (pdf)
ISBN 978-92-9472-010-8 (pdf)
DOI 10.2849/583295 (pdf)
ES kataloga Nr. DT-AB-18-001-LV-N (pdf)